

'De verklaring van Utrecht, landbouw 2013'

Neerslag van een dag over de toekomst van de landbouw, op 8 oktober 2010 bij ICCO, Utrecht

Op 8 oktober 2010 kwamen in Utrecht 44 personen bijeen om te praten over de toekomst van de landbouw. De aanleiding was **het Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)** dat volgend jaar opnieuw vastgesteld gaat worden. De deelnemers, grotendeels leden/medewerkers van 25 maatschappelijke organisaties, ervaren dat 'landbouw en voedsel' ook leeft onder een steeds groter deel van de bevolking. Het zou goed zijn als meer burgers zich zouden realiseren dat het nieuwe GLB ook voor hen van belang is.

De aanwezige organisaties zijn zeer divers: zowel boerenorganisaties als organisaties die zich inzetten voor milieu, natuur, gentechnisch voedsel, ontwikkelingssamenwerking, korte voedselketens, illegale arbeiders in de tuinbouw, en smaak en kwaliteit van voedsel. Toch bestaat er grote overeenstemming onder de deelnemers over welke kant het met de landbouw en ons voedsel op zou moeten gaan. Kernbegrippen zijn **regionalisering** en **voedselsoevereiniteit**

Regionalisering betekent een zo groot mogelijke mate van zelfvoorziening in de regio en levert duidelijk voordelen boven de huidige neoliberale globalisering, zoals: drastische beperking van het energieverbruik (beter voor het klimaat), betere mogelijkheden voor het sluiten van kringlopen, en meer voedselzekerheid voor de bevolking.

Bij **voedselsoevereiniteit** gaat het om zeggenschap over de productie en consumptie van voedsel. Het is een politiek begrip dat vraagtekens zet bij de dwang tot deelname aan de 'vrije' wereldmarkt.

Bij zowel regionalisering als voedselsoevereiniteit ligt het schaalniveau niet vast. Het kan gaan om lokaal nivo, om streek. Land of continent (Europa). Elk product heeft zijn eigen ideale afstand tussen boer of tuinder en consument, en uit milieuoogpunt is het meestal: hoe korter hoe beter. Het is makkelijk om invloed uit te oefenen op de lokale en regionale schaal, dit in tegenstelling tot de wereldmarkt waar de controle over de totstandkoming van ons voedsel ons ontglipt

Als **regionalisering** van ons voedsel en **voedselsoevereiniteit** praktijk worden, zal de handel zich verplaatsen van wereldniveau naar regionaal niveau. Het is niet te verwachten dat ontwikkelingslanden hierdoor zullen worden benadeeld. De ontwikkelingslanden, daarmee bedoelen wij de 60 armste landen waar 60 tot 80 procent van de bevolking voor zijn bestaan afhankelijk is van de landbouw, hebben er alleen bij te winnen. Het betekent immers dat zij hun markten kunnen afschermen tegen importen van goedkoop, gesubsidieerd voedsel uit rijke landen. Zij hebben nu last van de vrijhandelsverdragen die dumping van voedsel op hun markten mogelijk maken. Vooral voor handel met middeninkomenslanden zal een overlegorgaan nodig blijven dat beter functioneert dan de huidige WTO en waarin mensenrechten, werkgelegenheid, natuur en milieu prioriteit krijgen boven de 'vrijheid' van de markt.

Marktregulering is een breed gevoelde wens. Het lukt Canada bijvoorbeeld om aan de hand van de verwachte vraag een gepaste melkproductie te regelen tegen een goede prijs voor de boer. Dit zou in Europa ook voor een aantal cruciale producten moeten kunnen. Regelgeving die voedselsoevereiniteit en regionalisering in de weg staat zou daarvoor moeten worden aangepast. Zo zou bijvoorbeeld het maximale marktaandeel van groothandelsbedrijven, voedselverwerkers en retailers, dat nu ligt bij 60% van de markt, sterk beperkt moeten worden.

Het is belangrijk dat we ook in de toekomst in de eigen regio voedsel kunnen blijven produceren. Hiervoor is een **gezonde bodem** cruciaal. Op dit moment wordt die in Europa, maar zeker ook daarbuiten, vaak uitgeput door een verkeerde landbouw met teveel kunstmest en bestrijdingsmiddelen en te weinig wisseling van gewas. Ook de verwachte schaarste aan water en fossiele brandstoffen en mineralen als fosfaat maakt dat omgeschakeld zal moeten worden naar een ander soort landbouw.

Onze eerste stap is gezet. Wij zijn er ons van bewust dat de aangedragen oplossingen ingaan tegen de huidige neoliberale tendensen en de belangen van de grote internationale ondernemingen in de landbouw- en voedingssector. Zij zullen hun positie niet zomaar opgeven. Om de komende jaren de voorgestelde veranderingen te realiseren **blijft gezamenlijke actie noodzakelijk**. Van belang zijn een sterke lobby, gericht op Den Haag en Brussel, en zichtbaarheid in de media en op straat. Er dient ook gezamenlijk te worden gewerkt aan projecten waarbij een sociale, duurzame landbouw en regionale voedselvoorziening in praktijk worden gebracht.

De bijeenkomst in Utrecht met ruim 40 mensen, waaronder leden van 25 organisaties, was een goede start. Er is animo voor een bredere beweging die zich richt op een betere landbouw en een beter landbouwbeleid, waarbij bruggen worden geslagen naar nog andere groepen zoals vakbonden, boerenorganisaties en consumentenorganisaties.

Zie www.aardeboerconsument.nl, Platform Andere Landbouw.

voor ondertekeningen zie ommezijde

NAAM	VAN
Boeren	
Keimpe vd Heiden	Ned Akkerbouw Vakbond
Irene vd Sar	Ned. Melkveehouders Vakbond (bestuur), Platform ABC
Marius Bouwmeester	Ned. Melkveehouders Vakbond, bestuur
Maria Groot	Netwerk Vitale Landb en Voedsel, secr.
Wigle Vriesinga	Netwerk Vitale Landb en Voedsel, penningm.
Willibrord Braakhuis	Netw. vlv. en www.naturalbulbs.nl
Milieu, natuur, dierenwelz.	
Hugo Hooijer	Milieudefensie
Klaas Breunissen	Milieudefensie
Piet Rombouts	Brab. Milieufederatie
Tjerk Dalhuisen	Gifsoja
Flip Vonk	A SEED
Elly Janssen	ASEED
Stad-platteland, korte ketens	
Tomek de Ponti	Oregional. Nijmegen
Jan Huijgen	Eemlandhoeve
Hans Alberts	Transition Towns Tilburg
Riky Schut	SP Werkgroep Land- en tuinbouw Noord-Limburg
Gert-Jan Janssen	Hof van Twello (niet aanwezig maar ondersteunt)
Ontwikkelingsorganisaties	
Mireille Vermeulen	ILEA (Ondersteuning kleine boeren in ontwikkelingslanden)
Guus Geurts	XminY Solidariteitsfonds / Platform ABC
Rosan Huizenga	WILPF Women's International League for Peace and Freedom
Henk Gilhuis	Ontwikkelingsorganisatie ICCO
Stineke Oenema	Ontwikkelingsorganisatie ICCO
Marijke de Graaf	Ontwikkelingsorganisatie ICCO
Clara van Eijk-Bos	Boer, was ICCO medewerkster
Cor vd Brand	AEN (Afrika-Europa Netwerk) / Platform ABC
Chris Geerding	NEDWORC, (zpp-ers in Ontwikkelingssamenwerking)
Overig	
Hans vd Molen	Slow Food
Ton Jansen	Slow Food
Paul Hendriksen	Transition Towns
Klarien Klingen (coördinator)	Boerengroep Wageningen / Platform ABC
Marie-Louise van Hasselt	Boerengroep Wageningen
Harmen Riphagen	Boerengroep Wageningen
Rob Bleijerveld.	Supermacht
Greet Goverde	Secr. Platform ABC
Gerrit Roos,	Voorz. Platform ABC
Marijke Bijl	OKIA (Illegale Arbeiders)
Dirk Hart	Burgers voor gentechvrij voedsel
Jan Juffermans	Voor Mondiale Duurzaamheid
Jacques van Nederpelt,	publicist
Huib Schoonhoven	'De Kleine Oorlog van Boer Kok', www.koeienzonderoormerken.nl
Ineke Puls	Consultant, trainer